

**VILNIAUS UNIVERSITETO FIZIKOS FAKULTETO
TEORINĖS FIZIKOS IR ASTRONOMIJOS INSTITUTO
NUOSTATAI**

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Vilniaus universiteto (toliau – Universitetas) Fizikos fakulteto (toliau – FF) Teorinės fizikos ir astronomijos institutas (toliau – TFAI) yra šakinio akademinio padalinio statusą turintis FF struktūrinis padalinys, kuriame vykdoma mokslinė ir studijų FF veikla. TFAI turi vidinę autonomiją, kurios ribas ir apimtį nustato FF nuostatai ir šie TFAI nuostatai.
2. TFAI steigiamas ir likviduojamas FF nuostatuose numatyta tvarka. TFAI steigia ir likviduoja bei jo nuostatus FF dekanas (toliau – Dekanas) teikimu tvirtina FF taryba (toliau – Taryba).
3. TFAI savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos įstatymais ir juos įgyvendinančiais teisės aktais, Vilniaus universiteto statutu (toliau – Statutas), Mokslo, meno veiklos ir studijų reguliavimu, FF nuostatais, TFAI nuostatais, kitais Senato, Universiteto tarybos, Rektoriaus bei FF valdymo organų pagal kompetenciją priimamais teisės aktais.
4. TFAI vadovauja ir už jo veiklą atsako TFAI direktorius (toliau – Direktorius), kuris renkamas šių nuostatų nustatyta tvarka ir kurį Dekano teikimu tvirtina Taryba.
5. TFAI struktūrą sudaro Direktorius, direktoriaus pavaduotojas ir vidiniai administracinio padalinio teisių neturintys akademiniai dariniai (toliau – Akademiniai dariniai).

**II SKYRIUS
TFAI VEIKLOS TIKSLAI IR UŽDAVINIAI**

6. TFAI – FF struktūrinis padalinys, kurio pagrindinė veikla yra moksliniai tyrimai ir studijos.
7. TFAI veikla yra grindžiama Statute įtvirtinta Universiteto misija, tikslais ir veiklos principais bei FF veiklos plane numatytais prioritetais.
8. TFAI veiklos tikslai – plėtoti aukšto tarptautinio lygio mokslą ir tyrimus; užtikrinti mokslo ir studijų vienovę, mokslinių tyrimų ir studijų kokybę, rengti aukštos kvalifikacijos specialistus ir mokslininkus; dalyvauti inovacinėje veikloje; ugdyti aktyvius ir atsakingus piliečius ir visuomenės lyderius.
9. TFAI uždaviniai:
 - 9.1. organizuoti ir vykdyti fizinių mokslų srities fizikos ir astronomijos krypčių bei tarpkritinius ir tarpkryptinius tarptautinio lygio mokslinius tyrimus, vykdyti mokslo pasiekimų sklaidą nacionalinėje ir tarptautinėje erdvėje;
 - 9.2. dalyvauti vykdant mokslinių tyrimų kryptis atitinkančias studijas ir užtikrinant studijoms reikalingą dėstytojų potencialą ir kvalifikaciją;
 - 9.3. jungtis į tarptautinius mokslinių tyrimų tinklus ir institucijas, diegti pažangią kitų universitetų veiklos praktiką mokslinių tyrimų organizavimo srityje;
 - 9.4. dalyvauti nacionalinėse ir tarptautinėse mokslo programose ir projektuose, atsižvelgiant į jų aktualumą TFAI vykdomoms veiklos kryptims;
 - 9.5. kurti modernią mokslinių tyrimų, eksperimentinės, socialinės, kultūrinės ir technologinės plėtros bei inovacinės veiklos infrastruktūrą, paremtą atviros prieigos principais;

9.6. skatinti ir plėtoti mokslo, verslo ir viešojo sektorių bendradarbiavimą, bendradarbiauti su Lietuvos ir užsienio studijų, mokslo ir verslo institucijomis, socialiniais partneriais bei alumnais, atstovauti Universitetui šalyje ir pasaulyje;

9.7. vykdyti ir plėtoti paslaugų teikimo, konsultavimo ir ekspertinę veiklą;

9.8. puoselėti Universiteto vertybes ir ilgametes tradicijas, skatinti TFAI bendruomenės narių dalyvavimą bendrauniversitetinėje veikloje, jų socialiai atsakingą elgesį ir savanorystę.

10. TFAI tikslus ir uždavinius įgyvendina TFAI bendruomenė.

11. TFAI rengia ir įgyvendina veiklos planą, kuriame numatyti prioritetai, jų įgyvendinimo priemonės, terminai, rodikliai, išteklių ir už priemonių vykdymą atsakingi asmenys. TFAI veiklos planas sudaromas trejų metų laikotarpiui, vadovaujantis Universiteto strateginiu veiklos planu, FF veiklos planu bei FF tikslais ir uždaviniais. TFAI veiklos plano įgyvendinimo kontrolę atlieka Dekanas.

III SKYRIUS MOKSLAS IR STUDIJS

12. TFAI vykdomi šių nuostatų 9.1 papunktyje nurodyti moksliniai tyrimai ir eksperimentinės plėtros darbai pagal patvirtintas mokslinių tyrimų kryptis, vykdoma mokslo ir technologijų darbų pasiekimų sklaida nacionaliniu ir tarptautiniu mastu.

13. TFAI dalyvauja vykdant Universiteto organizuojamas trijų pakopų – pirmosios (bakalauro), antrosios (magistrantūra, vientisosios ir profesinės) ir trečiosios (doktorantūra) – studijas.

14. Visų pakopų studijų studentams yra sudaroma galimybė susipažinti su TFAI vykdomų darbų tematika ir turima įranga.

15. Doktorantūros studijoms organizuoti ir vykdyti teisės aktų nustatyta tvarka TFAI darbuotojai gali būti įtraukti į Rektoriaus tvirtinamų doktorantūros komitetų bei doktorantūros mokyklų sudėtį.

IV SKYRIUS TFAI STRUKTŪRA IR VEIKLOS ORGANIZAVIMAS

16. TFAI veiklai vadovauja Direktorius. Direktoriumi gali būti asmuo, turintis mokslo laipsnį ir vadybinės patirties bei vadovo pareigų pirmą kadencijos dieną nepasiekęs įstatymų nustatytos pensinio amžiaus ribos. Direktorius turi turėti kvalifikaciją leidžiančią vadovauti doktorantams. Direktorius Tarybos sprendimu gali turėti pavaduotoją, bendram suminiam Direktorius ir pavaduotojo etatų skaičiui neviršijant vieno etato. Direktorius pavaduotojo kandidatūrą siūlo Direktorius.

17. Direktorius atsakingas ir atskaitingas Tarybai ir Dekanui.

18. Direktorius Dekano teikimu tvirtina Taryba. Jei Taryba kandidatūros nepatvirtina, su teikiamu TFAI vadovu darbo sutartis nesudaroma. Direktorius pavaduotoją tvirtina Dekanas.

19. Direktorius kadencija – 5 metai. Tas pats asmuo Direktoriumi gali būti ne daugiau kaip dvi kadencijas iš eilės. Ši nuostata taikoma ir tais atvejais, kai asmuo Direktoriumi buvo ne visą kadenciją (kurią nors iš dviejų). Direktorius pavaduotojo trukmė yra apribota Direktorius įgaliojimo trukme.

20. Direktorius atostogų, komandiruotės ar ligos atveju jo funkcijas Direktorius teikimu ir Universiteto teisės aktų nustatyta tvarka vykdo Direktorius pavaduotojas, o pastarojo atostogų, komandiruotės ar ligos atveju – vienas iš įgaliotų TFAI mokslo darbuotojų.

21. Direktorius rinkimų tvarka:

21.1. Direktorius rinkimai organizuojami ne vėliau kaip 3 mėnesiai iki kadencijos pabaigos. Šio punkto nuostatos netaikomos, jei dėl kitų priežasčių Direktorius įgaliojimai nutrūksta anksčiau.

21.2. Direktorius rinkimus organizuoja FF rinkimų komisija. Rinkimų komisijos nariai negali kandidatuoti į Direktorius pareigas.

21.3. Direktorių iš savo kandidatūrą išsikėlusių kandidatų FF ir TFAI nuostatų nustatyta tvarka slaptu balsavimu renka Statuto 12 straipsnio 4 dalyje nustatytus reikalavimus atitinkantys TFAI mokslo darbuotojai ir dėstytojai (toliau – rinkėjai). Kandidatai į TFAI direktoriaus pareigas prieš rinkimus TFAI bendruomenei visuotiniame TFAI darbuotojų susirinkime pristato savo viziją apie TFAI tikslus ir veiklą bei atsako į TFAI darbuotojų klausimus. Esant dviem ar daugiau kandidatų, visuotinio TFAI darbuotojų susirinkimo metu rengiami kandidatų debatai. Direktorius laikomas išrinktu, jei už jį balsavo daugiau nei pusė rinkimų teisę turinčių TFAI darbuotojų.

21.4. Jei nė vienas kandidatas nesurenka daugiau nei pusės visų TFAI rinkėjų balsų, rengiamas pakartotinis slaptas balsavimas, kuriame dalyvauja pirmajame balsavimo ture daugiausia balsų gavęs kandidatas ir antrą pagal dydį balsų skaičių gavęs vienas ar keli vienodai balsų gavę kandidatai arba du ar daugiau daugiausia ir vienodai balsų gavę kandidatai. Pakartotiniame balsavime direktorius išrenkamas paprastąja TFAI rinkėjų balsų dauguma. Jei po pakartotinio balsavimo Direktorius neišrenkamas, Taryba skelbia naujus Direktoriaus rinkimus.

21.5. Direktoriaus rinkimų rezultatus ne vėliau kaip kitą darbo dieną po rinkimų FF rinkimų komisija paskelbia FF interneto svetainėje. Direktoriaus rinkimų rezultatai ne vėliau kaip per 2 darbo dienas nuo jų paskelbimo gali būti skundžiami Tarybai, kuri ne vėliau kaip per 5 darbo dienas išnagrinėjusi skundą gali rinkimų rezultatus palikti nepakeistus arba pripažinti rinkimus negaliojančiais. Pripažinus rinkimus negaliojančiais, skelbiami nauji rinkimai.

21.6. Įvykusių Direktoriaus rinkimų rezultatus FF rinkimų komisija ne vėliau kaip kitą darbo dieną raštu praneša Dekanui. Jei motyvuotu sprendimu Dekanas neteikia išrinkto Direktoriaus kandidatūros Tarybai tvirtinti arba Taryba kandidatūros paprastąja balsų dauguma nepatvirtina, su išrinktu Direktoriumi darbo sutartis nesudaroma ir Taryba skelbia pakartotinius Direktoriaus rinkimus. Kol bus išrinktas TFAI vadovas, Dekanas vadovauti TFAI teikia Rektoriui skirti laikiną Direktorių iš TFAI darbuotojų. Nauji rinkimai turi būti surengti ne vėliau kaip per 3 mėnesius.

22. Direktorius:

22.1. teikia siūlymus Tarybai dėl TFAI nuostatų pakeitimų;

22.2. teikia Dekanui siūlymus dėl mokslinį darbą TFAI ar FF reglamentuojančių taisyklių;

22.3. teikia Dekanui siūlymus teikti Tarybai svarstyti klausimus dėl TFAI Akademinių darinių steigimo ir (arba) likvidavimo;

22.4. teikia Dekanui siūlymus dėl konkursų į mokslines ir pedagogines pareigas bei siūlymus priimti į darbą ir (arba) atleisti iš darbo TFAI darbuotojus;

22.5. teikia siūlymus Dekanui dėl TFAI darbuotojų skatinimo ir nuobaudų už darbo tvarkos pažeidimus;

22.6. inicijuoja sutarčių, reikalingų TFAI vykdomai mokslo veiklai, sudarymą ir užtikrina TFAI iniciatyva sudarytų sutarčių vykdymą;

22.7. atsako už vadovavimą TFAI ir už TFAI veiklos plano parengimą ir įgyvendinimą vadovaujantis FF veiklos planu;

22.8. atsako, kad TFAI veikia atitiktų Statuto, FF ir TFAI nuostatų, kitų teisės aktų reikalavimus;

22.9. atsako už TFAI vykdomos mokslo veiklos kokybę ir rezultatus;

22.10. atsako už efektyvų TFAI lėšų panaudojimą;

22.11. atsako už TFAI dėstytojų ir tyrėjų kompetencijas (įskaitant bendrąsias akademines) bei naujų dėstytojų ir tyrėjų pritraukimą;

22.12. bendradarbiaudamas su doktorantūros studijų komitetais (mokyklomis) atsako už sąlygų TFAI vykdomoms doktorantūros studijoms užtikrinimą ir rezultatus;

22.13. bendradarbiaudamas su FF studijų programų komitetais atsako už sąlygų TFAI vykdomoms studijų programoms (įskaitant podiplomines) užtikrinimą;

22.14. atsako už informacijos apie mokslinių tyrimų programas sklaidą, aktyvų dalyvavimą konkursinėse mokslo programose ir sąlygas konkursiniams projektams įgyvendinti;

22.15. atsako už TFAI vykdomos mokslinės veiklos tarptautiškumą;

22.16. atsako už akademinės etikos laikymąsi mokslinėje veikloje;

22.17. atsako už intelektinės nuosavybės komercializavimą, mokslo ir verslo bendradarbiavimą;

22.18. atsako už mokslo pasiekimų apskaitos organizavimą, skatinimo už mokslo pasiekimus sistemos įgyvendinimą;

22.19. atsako už TFAI priskirtos mokslinės ir studijų įrangos ir infrastruktūros efektyvų panaudojimą, atviros prieigos užtikrinimą;

22.20. atsako už studentų mokslinio darbo organizavimą ir įtraukimą į mokslinius tyrimus;

22.21. atsako už TFAI mokslinių seminarų organizavimą;

22.22. atsako už mokslo rezultatų sklaidą, įskaitant mokslo krypties konferencijų organizavimą ir mokslo populiarinimą;

22.23. atsako už TFAI veikiančių Akademinį darinių vadovų mokslinės ir pedagoginės veiklos kokybės vertinimą, įskaitant veiklos valdymo pokalbių organizavimą;

22.24. atsako už TFAI komunikaciją su FF veikiančiais Akademiniiais dariniais;

22.25. atsako už paramos TFAI veikloms pritraukimą;

22.26. vykdo kitas Universiteto teisės aktuose Direktoriui priskirtas funkcijas bei atlieka kitas Direktoriui pavestas pareigas.

22.27. rengia TFAI raidos metines ataskaitas ir jas pristato visuotiniame TFAI darbuotojų susirinkime.

23. Direktoriaus įgaliojimai nutrūksta pasibaigus kadencijai arba atsistatydinus. Direktorius turi nedelsdamas atsistatydinti, jei Taryba dviejų trečdalių balsų dauguma pritaria Dekano pareikštam nepasitikėjimui. Jei nepasitikėjimą Direktoriui pareiškia daugiau nei du trečdaliai rinkimų teisę turinčių TFAI darbuotojų, Dekanas siūlo Taryboje svarstyti nepasitikėjimo Direktoriui klausimą. Jei Direktorius, kuriuo nepasitikėjimą pareiškė TFAI darbuotojai arba Dekanas, Tarybai priėmus atitinkamą sprendimą nedelsdamas neatsistatydina, darbo sutartis su juo nutraukiama dėl šio punkto ir Statuto 24 straipsnio 4 dalies pažeidimo, kuris prilyginamas šiurkščiam darbo pareigų pažeidimui.

24. TFAI struktūriniai padaliniai yra administracinio padalinio teisių neturintys vidiniai organizaciniai Akademiniai dariniai – mokslinės grupės, centrai, laboratorijos, katedros). Sprendimus dėl Akademinų darinių steigimo ir likvidavimo Direktoriaus siūlymu ir Dekano teikimu priima Taryba.

25. Reikalavimai Akademiniam dariniui įkurti nustatomi remiantis numatomų jo narių paskutinių 5 metų veiklos rezultatais pagal šiuos pagrindinius kriterijus:

25.1. mokslinių darbų tematikos aktualumą ir pripažinimą pagal aukščiausio lygio (I ir II kvartilių) mokslinių publikacijų skaičių;

25.2. aukštos kvalifikacijos mokslo darbuotojų (habilituotų mokslo daktarų, mokslo daktarų) ir doktorantų, įeisiančių į Darinį, skaičių;

25.3. gauto papildomo finansavimo lėšų pagal vykdomus projektus sumą.

26. TFAI taip pat veikia administracinio padalinio teisių neturintis Akademinis darinys Vilniaus universiteto Astronomijos observatorija (angl. Astronomical Observatory, Vilnius University), turintis teisę mokslinių publikacijų ir kitų su moksline veikla susijusių dokumentų prieskyrose nurodyti savo pavadinimą kartu su Universiteto pavadinimu.

27. Akademinų darinių pagrindinė veikla – moksliniai tyrimai ir dalyvavimas vykdamas studijas.

28. Akademiniam dariniui vadovauja darbuotojas, kurį Direktoriaus teikimu tvirtina ir atšaukia Dekanas. Akademinio darinio vadovas skiriamas ir tvirtinamas 5 metams. Akademinio darinio vadovo kadencijų skaičius neribojamas. Akademinio darinio vadovo pareigos nėra

laikomos pareigybe. Už šių pareigų vykdymą gali būti mokama priemoka Universiteto teisės aktų nustatyta tvarka.

29. Akademinio darinio vadovu gali būti pedagoginės patirties turintis mokslininkas, kurio kvalifikacija leidžia vadovauti doktorantams .

30. Akademinio darinio vadovas:

30.1. siūlo Direktoriui mokslinių tyrimų kryptis ir temas;

30.2. teikia siūlymus Direktoriui dėl Tarybos tvirtinamų mokslinį darbą ir studijas FF reglamentuojančių taisyklių priėmimo ar tobulinimo;

30.3. teikia Direktoriui informaciją apie mokslinių tyrimų rezultatus;

30.4. atsako už mokslinio darbo planavimą ir įgyvendinimą, padalinio mokslinės tematikos vystymą;

30.5. atsako už komunikaciją su Akademinio darinio darbuotojais ir Direktoriumi;

30.6. atsako už Akademinio darinio darbuotojų mokslinės ir pedagoginės veiklos kokybės vertinimą, įskaitant dalyvavimą veiklos valdymo pokalbiuose;

30.7. atsako už Akademinio darinio darbuotojų sąlygų dalyvauti studijose (įskaitant podiplomines) užtikrinimą.

31. Kartu su Direktoriumi atsako už Akademiniam dariniui priskirtos mokslinės ir studijų įrangos efektyvų naudojimą, jos tinkamą apskaitą ir apsaugą bei darbuotojų darbo saugą.

32. Direktoriui pataria nuolat veikiantis Direktoratas, į kurio sudėtį įeina Direktorius, Direktoriaus pavaduotojas ir Akademinių darinių vadovai. Direktoratas svarsto ir teikia Direktoriui siūlymus TFAI veiklos, mokslo, studijų, ūkio ir kitais klausimais. Direktorate yra aptariami siūlymai dėl konkursų į mokslines ir pedagogines pareigas, siūlymai priimti į darbą ir (arba) atleisti iš darbo TFAI biudžetinių etatų darbuotojus, siūlymai dėl TFAI darbuotojų skatinimo TFAI, Akademinių darinių steigimas, TFAI veiklos planas, pajamų ir išlaidų metinė samata, TFAI metinės veiklos ir finansinės ataskaitos.

33. Direktorato veiklos forma – posėdžiai. Direktorato posėdžiai šaukiami Direktoriaus sprendimu arba ne mažiau kaip pusės Direktorato narių pageidavimu. Posėdžiai šaukiami ne rečiau kaip kartą per du mėnesius. Posėdžiai protokoluojami, pasirašomi posėdžio pirmininko ir viešinami TFAI darbuotojams. Posėdžiams pirmininkauja Direktorius arba Direktoriaus paskirtas kitas Direktorato narys. Posėdis teisėtas, jeigu jame dalyvauja ne mažiau kaip pusė visų Direktorato narių. Dalyvavimu posėdyje laikomas ir nario dalyvavimas telekomunikacijų pagalba (pvz., telekonferencija). Direktorato nutarimai priimami pritarus paprastai posėdyje dalyvaujančių narių daugumai. Atskiriems klausimams svarstyti gali būti organizuojami virtualūs Direktorato posėdžiai, nuomonę pareiškiant elektroniniu paštu. Virtualiuose posėdžiuose sprendimai priimami, jeigu per nurodytą (ne trumpesnę kaip 2 darbo dienas) laiką nuomonę pareiškė daugiau kaip pusė Direktorato narių.

34. Direktorius ne rečiau kaip kartą į metus šaukia TFAI darbuotojų susirinkimą. Susirinkimas laikomas teisėtu, jeigu jame dalyvauja ne mažiau kaip du trečdaliai darbuotojų. Susirinkimas svarsto Direktoriaus pateiktą metinę TFAI veiklos ataskaitą, gali siūlyti priemones TFAI veiklai pagerinti. Susirinkimo nutarimai priimami paprasta balsų dauguma. Susirinkimas gali būti šaukiamas ir ne mažiau kaip trečdalis TFAI mokslininkų motyvuotu siūlymu ne vėliau kaip per dešimt darbo dienų nuo siūlymo pateikimo Direktoriui. Šiuo atveju susirinkimą pradeda vyriausias amžiumi mokslininkas, o toliau pirmininkauja iš Susirinkimo dalyvių, nesančių Direktorato nariais, išrinktas pirmininkas.

V SKYRIUS TFAI LĖŠOS IR TURTAS

35. TFAI savarankiškai valdomas ir naudojamas lėšas sudaro:

35.1. lėšos mokslui: valstybės biudžeto asignavimai mokslui, doktorantūrai skirtos lėšos ir nuosavos bei pavedimų lėšos, gautos už vykdomą mokslinę, inovacinę veiklą ir technologinę plėtrą;

35.2. lėšos, gautos kaip parama TFAI, ir kitos teisėtai TFAI įgytos lėšos;

35.3. Tarybos paskirta lėšų studijoms ir kitoms reikmėms dalis.

36. TFAI Universiteto teisės aktų nustatyta tvarka savarankiškai naudoja šių nuostatų 35 punkto papunkčiuose išvardytas lėšas.

37. TFAI turta sudaro Universiteto turto dalis, Universiteto teisės aktų nustatyta tvarka priskirta šiuose TFAI nuostatuose nustatytai veiklai užtikrinti. TFAI turtas registruojamas ir jo lėšos apskaitomos Universitete nustatyta tvarka.

VI SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

38. TFAI nuostatai keičiami Tarybos nutarimu išdėstant juos nauja redakcija.
